

GEOGRAFIJA 2012 – JEZERA

1. KAJ JE JEZERO? Jezera je z vodo napolnjena kotanja na kopnem, ki nima neposrednega stika z morjem.

2. DELITEV JEZER V osnovi delimo jezera na naravna in umetna. Naravna so nastala z naravnimi procesi, umetna pa so plod človekovih dejavnosti. Naravna jezera delimo glede na odtok in dotok vode in glede na nastanek jezerske kotanje.

3. JEZERA GLEDE NA DOTOK IN ODTOK VODE Jezera glede na dotok in odtok vode delimo na pretočna jezera in jezera brez pretoka.

Za pretočna jezera je značilen stalen dotok in odtok vode. Če ima jezero močan pritok vode, pozimi ne zamrzne (Bohinjsko jezero), če pa ima šibek pretok vode, jezero pozimi zamrzne (Blejsko jezero).

Jezera brez pretoka lahko najdemo v žrelih ugaslih vulkanov, imenujemo jih kraterska jezera. Veliko jezer brez pretoka je v puščavah, kjer se napajajo le s padavinsko vodo. Ker nimajo odtoka se v njih kopičijo soli, zato so ta jezera slana.

4. JEZERA GLEDE NA NASTANEK JEZERSKE KOTANJE Jezera glede na nastanek jezerske kotanje delimo na vglobljena in zajezitvena jezera.

Pri vglobljenih jezerih je jezerska kotanja nastala s poglobitvijo površja (tektonika, erozijsko delovanje)

Vglobljena jezera:

- Tektonska jezera so najobsežnejša, nastala so v tektonskih kotlinah, so zelo globoka. (Bajkalsko jezero v Sibiriji)
- Erozijska ledeniška jezera (Triglavsko jezero)
- Kraška jezera (Cerkniško jezero)

Pri zajezitvenih jezerih je jezerska kotanja nastala z zajezitvijo odtoka vode z različnimi nanosi (ledeniške morene, rečni nanosi).

Zajezitvena jezera:

- Akumulacijska ledeniška jezera so najpogostejša, nastala so na območjih nekdanje poledenitve. Pogosta so v gorskih dolinah.

5. UMETNA AKUMULACIJSKA JEZERA Ustvaril jih je človek z umetnimi pregradami, zaradi namakanja in izrabe hidroenergije. Največje so zgradili šele v 20.stoletju. Največje je na reki Volti v zahodni Afriki. V Sloveniji so največja umetna jezera na reki Dravi.

6. POMEN JEZER ZA ČLOVEKA

Jezera imajo veliko vplivov na človeka:

- Blažilen vpliv na podnebje (milde zime, sveža poletja)
- Jezerske obale so privlačne za poselitev
- Pomembna prometna pot (Kanada-Amerika)
- Ribolov
- Vir hidroenergije
- Namakanje
- Turistična in rekreacijska vloga

7. ZASIPAVANJE JEZER

Jezera so kratkotrajen naravni pojav. Zasipujejo jih rečni nanosi. Sčasoma se spremenijo v mokriče ali barje ali pa povsem izginejo. Bohinjsko jezero naj bi obstajalo le še 22.000 let.

8. ONESNAŽEVANJE JEZER

Voda v jezerih se onesnažuje predvsem z dotokom odpadnih voda, zato se poslabša kakovost jezerske vode. Onesnaževanje preprečujemo z omejevanjem dotoka odpadne vode. Bajkalsko jezero v katerem je petina sladke vode na Zemlji, onesnažuje predvsem industrija.

10. CVETENJE JEZER

Cvetenje jezer nastane, če se organizmi tako razmnožijo, da voda ni več prosojna. Posledice so pomanjkanje kisika v vodi, zato začne rastlinstvo in živalstvo propadati.

11. NAJVEČJA JEZERA

Največja jezera v Sloveniji so Cerknjsko, Bohinjsko in Blejsko jezero. Največja svetovna jezera pa so Kaspijsko, Viktorijino in Bajkalsko jezero. Več kot 60% vseh jezer je v Kanadi. Na Finskem je več kot 100.000 jezer, zato je Finska znana kot dežela tisočerih jezer.